

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 35PP/102/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123013625
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Krivošík
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2024:2123013625.1

Uznesenie

Okresný súd Trnava samosudcom JUDr. Branislavom Krivošíkom v trestnej veci odsúdeného: W. Z. nar. XX.XX.XXXX v I., na verejnom zasadnutí konanom na Okresnom súde Trnava prostriedkami diaľkovej komunikácie dňa 19.02.2024, o návrhu odsúdeného na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 66 ods. 2 Trestného zákona sa návrh odsúdeného: W. Z. nar. XX.XX.XXXX v I., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/102/2015, zo dňa 08.09.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/102/2015, zo dňa 08.12.2022, zamietá.

odôvodnenie:

Dňa 15.12.2023 bol na tunajší súd doručený návrh odsúdeného na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Odsúdený v návrhu uviedol, že spĺňa formálne i materiálne podmienky na podmienkové prepustenie, keď vo výkone trestu sa správa zodpovedne a dodržiava všetky nariadenia ústavu.

Odsúdený vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/102/2015 zo dňa 08.09.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/102/2015 zo dňa 08.12.2022 za prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a iné, pričom jeho predpokladaný koniec má mať dňa 14.09.2024. Lehota podľa § 66 ods. 1 písmeno a) Trestného zákona uplynula dňa 14.12.2023.

Na verejnom zasadnutí boli oboznámené listinné dôkazy, a to hodnotenie ÚVTOS, skrátený výpis klienta, aktuálny odpis RT, rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 1T/102/2015 a uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 1T/102/2015.

Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou zo dňa 09.02.2024 vyplýva, že odsúdený bol do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou premiestnený dňa 04.04.2023. V rámci vnútornej diferenciacie bol umiestnený na oddiel s diferenciaciou skupinou „C“, po adaptácii na podmienky ústavu bol dňa 05.06.2023 umiestnený na oddiel s diferenciaciou skupinou „B“, kde sa nachádza doposiaľ. Správanie a vystupovanie odsúdeného počas výkonu trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou je na požadovanej úrovni. Ústavný poriadok dodržiava, príkazy príslušníkov sa snaží rešpektovať. Doposiaľ bol jedenkrát disciplinárne odmenený dňa 20.12.2023 pochvalou za dlhodobé pozitívne výsledky dosahované pri plnení pracovných povinností. Disciplinárne potrestaný nebol. Odsúdený bol pracovne zaradený od 06.06.2023 do 03.07.2023 na pracovisku v ústave s dohľadom Terminals, z ktorého bol vyradený z dôvodu nezvládnutia pracovných postupov. Naposledy bol dňa 20.07.2023 pracovne zaradený na pracovisku mimo ústav s dohľadom ALRO-SLOVAKIA, kde je doposiaľ. Jeho pracovná morálka je

na požadovanej úrovni, pracovné návyky má osvojené. K svojej trestnej činnosti má kritický postoj, berie za ňu plnú zodpovednosť. Možno konštatovať, že odsúdený plní ciele stanované programom zaobchádzania a jeho resocializačná prognóza je menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti. Na základe uvedených skutočností riaditeľ ÚVTOS ho odporúča podmienene prepustiť.

Z odpisu registra trestov vyplýva, že odsúdený bol doposiaľ 11-krát súdne trestaný.

Zástupca ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou na verejnom zasadnutí uviedol, že v hodnotení neprišlo k žiadnym zmenám, záver hodnotenia zostáva nezmenený.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava na verejnom zasadnutí v rámci konečného návrhu uviedol, že je splnená len formálna a prvá materiálna podmienka, nie je splnená druhá materiálna podmienka s poukazom na 11 odsúdení, je vysoké riziko recidívy odsúdeného a preto navrhol žiadosť zamietnuť.

Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že na podanom návrhu trvá, bude viesť riadny život.

Podľa § 415 ods. 1 Tr. por., o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmienечné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka a ak ide o odsúdeného na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, po uplynutí troch rokov od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák., súd môže odsúdeného podmienечne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienечného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienечného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienечného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienечného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienечného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienечného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák., pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z dikcie citovaných ustanovení vyplýva, že súd môže odsúdeného podmienечne prepustiť z výkonu trestu odňatia slobody za súčasného splnenia 3 podmienok: (i) vykonanie zákonom stanovenej doby uloženého trestu; (ii) odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukazuje polepšenie; (iii) od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Zmysel podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienечné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život. Podmienечné prepustenie má mať na odsúdeného výchovný vplyv a to nielen ten, že iba v skúšobnej dobe po podmienечnom prepustení bude odsúdený viesť riadny život, ale predovšetkým ten, že odsúdenému je daná šanca na riadny život s tým, že sa už trestnej činnosti viac nedopustí, nakoľko rozhodnutím o podmienечnom prepustení súd prezumuje, že výkon trestu odňatia slobody splnil vo vzťahu k osobe odsúdeného svoj účel. Pritom platí, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, nemôže ani dospieť k záveru, že by odsúdený po podmienечnom prepustení viedol riadny život.

Rozhodnutie o podmiennečnom prepustení je fakultatívnej povahy, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti (Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Urtos/1/2019).

Súd v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku vyhodnotil dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, a dospel k nasledovným záverom.

Prvá zákonná (formálna) podmienka splnená je. Odsúdený vykonal potrebnú časť trestu odňatia slobody dňa 14.12.2023. Ku dňu rozhodovania súdu o žiadosti odsúdeného je táto podmienka splnená.

Druhá zákonná (prvá materiálna) podmienka a to tá, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich pracovných i mimopracovných úloh vrátane dodržiavania všetkých právnych noriem vzťahujúcich sa na výkon trestu preukázal polepšenie, podľa názoru súdu je splnená.

Na základe záverov plynúcich z hodnotenia odsúdeného ústavom na výkon trestu odňatia slobody je možné konštatovať, že táto zákonná materiálna podmienka je u odsúdeného splnená. Vo vzťahu k odsúdenému neboli konštatované žiadne závažné negatívne skutočnosti a poznatky o jeho osobe, ktoré by mali za následok nesplnenie tejto materiálnej podmienky. Odsúdený počas výkonu trestu bol 1x disciplinárne odmenený a disciplinárne potrestaný nebol. Počas výkonu trestu bol pracovne zaradený, s jeho pracovnou morálkou sú nadriadení spokojní. V rámci programu zaobchádzania plní stanovené ciele.

Na základe zhodnotenia uvedených poznatkov, súd konštatuje, že odsúdený preukázal polepšenie počas výkonu trestu.

Tretia zákonná (druhá materiálna) podmienka, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, podľa názoru súdu splnená nie je.

Súd pri skúmaní splnenia tejto podmienky objasňuje, skúma, komplexnejšie posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostrediu, v ktorom žil, celý jeho doterajší život, povahu, charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. V zmysle odborných názorov „zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy.“ (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákonník I. § 1 až 139. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 952).

Obdobne aj v rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015) sa za okolnosť, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam považuje predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti.

Najvyšší súd SR, tiež uviedol, že „sa nestotožnil s názorom odsúdeného, že na jeho predchádzajúcu trestnú činnosť nemožno pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení prihliadať. Naopak, keďže posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi

ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Pokiaľ ide konkrétne o odsúdeného najvyšší súd zdôrazňuje, že tento dostal zo strany spoločnosti opakovane možnosť preukázať (či už uloženým peňažným trestom, podmieneným odkladom trestu odňatia slobody, podmieneným prepustením z výkonu trestu), že „miernejší trest“ na jeho nápravu postačuje. Žiaľ, nestalo sa a k páchaniu trestnej činnosti sa odsúdený vrátil aj napriek ďalším uloženým nepodmienečným trestom, ktoré vykonal v celom rozsahu“ (rozhodnutie NS SR publikované v Zbierke pod R 5/2017).

Trestná minulosť odsúdeného všeobecne predstavuje dôležité hľadisko pri posudzovaní splnenia podmienok na podmienené prepustenie, avšak hodnotenie prognózy vedenia riadneho života v budúcnosti zásadne nemôže byť založené len na nej. Výkon uloženého trestu má na odsúdeného vplývať tak, aby došlo k jeho polepšeniu bez ohľadu na to, či bude alebo nebude podmienené prepustený. Podstatou úvah súdu pri rozhodovaní o návrhu na podmienené prepustenie odsúdeného je v konečnom dôsledku ustálenie dôvodnosti predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy.

Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojim spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné zaradiť aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život je potrebné skúmať aj pri zohľadnení jeho skorších odsúdení. Túto podmienku súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je odsúdený vo výkone trestu s jediným cieľom dospieť k záveru, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že odsúdený v prípade podmieneného prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 1T/202/2015 za prečin krádeže a prečin výtržníctva. Bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov s podmieneným odkladom, výkon ktorého mu bol nariadený. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že odsúdený má celkovo 11 záznamov za rôznorodú trestnú činnosť majetkového charakteru (krádež, poškodzovanie cudzej veci) ale aj násilného charakteru (ublíženie na zdraví) s tým, že prvýkrát bol odsúdený už v roku 1992 ako mladistvý. Z odpisu trestov tiež vyplýva, že odsúdenému boli za predchádzajúcu trestnú činnosť v minulosti ukladané najskôr podmienené tresty odňatia slobody, následne aj krátkodobé nepodmienečné tresty odňatia slobody. Odsúdený sa ako recidivista napriek opakovaným nepodmienečným tretom odňatia slobody trestnej činnosti naďalej dopúšťal, o čom svedčí početná trestná činnosť vrátane trestnej činnosti, za ktorú v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorého výkon mu bol z dôvodu neosvedčenia sa v skúšobnej dobe nariadený.

Resocializačná prognóza je menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy (podľa hodnotenia ústavu).

Inštitút podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je v zásade výnimkou z pravidla, že odsúdená osoba má vykonať súdom uložený trest odňatia slobody, a preto zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu bol odsúdený automaticky prepustený. Trestná minulosť odsúdeného preukazuje, že ani predchádzajúce odsúdenia, ani uložené tresty naň zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní úmyselnej trestnej činnosti.

Rovnako platí, že predchádzajúce správanie osoby, ktorá žiada o podmienené prepustenie, má dôležitý význam pre vytvorenie prognózy jeho budúceho správania po prípadnom podmienenom prepustení. Veľký počet predchádzajúcich odsúdení svedčí o negatívnom postoji odsúdeného k povinnosti dodržiavať právne normy a o malom rešpekte pred trestnoprávnymi sankciami, ktoré mu pri opakovanom páchaní trestnej činnosti hrozia. Odsúdený sa opakovane dostával do rozporu so zákonom v relatívne krátkom časovom období za sebou, čo svedčí o tom, že predchádzajúce tresty nemali na neho pozitívny východný účinok.

Správania odsúdeného neumožňuje vysloviť sa v prospech jeho nožnej prognózy, t. j. že by v prípade prepustenia viedol riadny život na slobode. Takéto očakávanie je u odsúdeného podľa názoru súdu nereálne, pretože odsúdený už mal v minulosti šancu preukázať, že vie viesť riadny život, túto možnosť nevyužil, opakovane sa dopúšťal trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený.

Z uvedeného dôvodu súd má obavu, že aj v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, odsúdený nebude viesť riadny život, keďže predchádzajúce miernejšie formy potrestania nespojené s odňatím slobody a krátkodobé nepodmienené tresty nemali na odsúdeného žiadny pozitívny vplyv. Súd je toho názoru, že odsúdený ako niekoľkonásobný recidivista, spôsobom svojho doterajšieho života neposkytuje garanciu a nezmierňuje obavu z páchania trestnej činnosti.

Napriek tomu, že odsúdený v prostredí ústavu na výkon trestu odňatia slobody preukazuje svojim správaním polepšenie, jeho zjavné protiprávne konanie počas pobytu na slobode v čase, kedy sa zjavne výchovný účel trestov minul účinkom, neumožňujú súdu dospieť k záveru, že od neho možno očakávať vedenie riadneho života v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu.

Pri porovnaní správania odsúdeného na slobode, s jeho správaním v ústave na výkon trestu, má súd za to, že k právne aprobovanému správaniu je odsúdený motivovaný a vedený len v prostredí ústavu počas výkonu trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného preto prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

Za takýchto okolností preto súd konštatuje, že riziko recidívy u odsúdeného nie je eliminované. Súd preto zastáva názor, že úplnú nápravu odsúdeného je možné dosiahnuť len úplným výkonom uloženého trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Sťažnosť sa podáva na Okresný súd Trnava a to do 3 (troch) pracovných dní od oznámenia uznesenia, a rozhoduje o nej Krajský súd v Trnave. Oznámením uznesenia je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie doručiť, alebo doručenie rovnopisu uznesenia. Právne neúčinná je sťažnosť podaná osobou, ktorá sa svojho práva podať sťažnosť výslovne vzdala.